

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Bærum kommune
Tekniske tjenester
1304 Sandvika

Miljøvern avdelingen

Tordenskioldsgate 12
Postboks 8111 Dep, 0032 OSLO
Telefon 22 00 35 00
fmoapostmottak@fylkesmannen.no
www.fmoa.no
Organisasjonsnummer NO 974 761 319

Deres ref.:
Deres dato:
Vår ref.: 2015/2221-2 M-FO
Saksbehandler: Simon Haraldsen
Direkte telefon: 22 00 36 52

Dato: 11.03.2015

Bærum kommune - rapport etter tilsyn innen avløpsområdet 2015

Denne kontrollrapporten er laget på grunnlag av Fylkesmannens intervju med personell fra tekniske tjenester i Bærum kommune den 25.2.2015 samt dokumentasjon oversendt i forkant av møtet.

Tema for tilsynet var hvordan kommunen har løst dokumentasjonskravene i utslippstillatelsen gitt av Fylkesmannen 18.2.2009 med hjemmel i forurensningsloven. Kontrollen ble gjennomført som et 3 timers dialogmøte hvor temaene var kommunenes besvarelser innenfor: Miljøriskovurderinger med klima, årsrapport med utslippsregnskap, plan for fornyelse av ledningsnett, fremmedvann på ledningsnett og industripåslipp. Dette er hovedoppgavene med frister som fremgår av utslippstillatelsen. Konklusjonene etter denne gjennomgangen er presentert i vedlagte rapport.

Den vedlagte rapporten fokuserer på overholdelse av krav og rapporten beskriver eventuelle avvik og merknader. Den gir imidlertid ikke en tilstandsvurdering når det gjelder status for kommunens miljøarbeid ellers.

Generell tilbakemelding om kommunens arbeid innen avløpsfeltet.

Hovedinntrykket er at det er god avløpskompetanse i kommunen og at det arbeides godt med å tilpasse avløpsvirksomheten til de hovedutfordringer som skal løses, men avløpsplanleggingen bør styrkes. Hovedplan og saneringsplan bør rulleres oftere og bygge på best mulig kunnskap. Kommunen har økt fornyelsestakten på separering av fellesledninger og vil prioritere dette fremover. Fylkesmannen støtter dette og mener en blir nødt til å legge enda større vekt på separering fremover skal overløpsutslippene til vassdrag og sjø gå vesentlig ned. Kravene i vannforskriften, befolkningsvekst og klimaendringer gjør at det må påregnes økte årlige kostnader på avløpssektoren de neste tiår.

Pålegg om tilbakemelding

Fylkesmannen ber om tilbakemelding på faktiske feil i rapporten innen 2 uker etter at dette brevet er mottatt. Rapporten vil være å anse som endelig dersom vi ikke mottar noen tilbakemelding.

Kommunen plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i rapporten. Med hjemmel i forurensningsloven § 49, pålegger Fylkesmannen Bærum kommune å sende skriftlig tilbakemelding på tiltak som er eller er planlagt gjennomført. Vedtaket om skriftlig

tilbakemelding kan påklages innen 3 dager etter at det er mottatt, jf. forvaltningsloven § 14. En eventuell klage bør begrunnes og skal sendes Fylkesmannen.

Frist for endelig tilbakemelding settes til 01.11.2015

Kommunen pålegges samtidig å sende Fylkesmannen en *framdriftsplan innen 3 uker etter mottatt revisjonsrapport* som viser gjennomføringen i tid for de enkelte avvikstemaene og organisering av arbeidet på temaene.

Vi forutsetter at kommunen igangsetter arbeidet umiddelbart, da det er krevende oppgaver som skal gjennomføres.

Gebyr for utført kontroll

Fylkesmannen skal i henhold til forurensningsforskriften § 39 innkreve gebyrer for kontroller etter forurensningsloven. Ved revisjon beregnes gebyr etter antall fokusområder, medgått tid til forberedelser, gjennomføring og oppfølging i etterkant. Fylkesmannen har valgt å benytte laveste sats for revisjoner, som for tiden er kr. 47 100,- jfr. forurensningsforskriften § 39-8 gebyr for systemrevisjon.

Vedtaket om gebyr er truffet med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-7, og kan påklages til Miljødirektoratet, jf. forvaltningsloven § 28. Klagefristen er tre uker. Klagen bør være skriftlig begrunnet, og sendes via Fylkesmannen.

Regelverk

De viktigste HMS-kravene for den bransje virksomheten tilhører er sammenstilt og ligger tilgjengelig på internett, www.regelhjelp.no. Reglene om innkreving av gebyrer finnes også på www.miljødirektoratet.no under regelverk og forurensningsforskriften.

Informasjon om offentlighet i forvaltningen.

Lovverket vedrørende offentlighet i forvaltningen medfører at kontrollrapporten vil være et dokument som er tilgjengelig for offentligheten.

Med hilsen

Are Hedén
Fylkesmiljøvernssjef

Jens Hertzberg
faggrupeleder

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Bærum kommune - tilsyn innen avløpssektor / kommunalteknikk

Anleggsnr. Kontrollnr. Saksnr. Rapportdato:
0219.0187.01 2015.001.R 2015/2221 20.3.2015

Opplysninger om virksomheten som er kontrollert

Navn	Bærum kommune, tekniske tjenester, avdeling vann- og avløp
Org.nr. kommunen	935 478 715
Bærum kommune	995 448 394
Besøksadresse	Kommunegården Arnold Haukelandsplass 10
Postadresse	Bærum kommune, 1304 Sandvika
Telefonnr.	67 50 43 72
NACE-kode	37.000 - Oppsamling og behandling av avløpsvann

Opplysninger om kontrollen

Kontrolldato	
Deltagere fra VA-enheten:	Knut Bjarne Sætre (tjenesteleder) Hans Holtbakk Thorsen (avdelingsleder plan- og drift) Helle Frodahl (overingeniør)
Fylkesmannens representanter	Simon Haraldsen (revisjonsleder) Marte Kvaløy Strand (deltager)
Bakgrunn for kontrollen	Frekvensbasert kontroll, oppfølging av utslippstillatelse
Tema for kontrollen	Oppfølging av krav i tillatelsen fra 18.2. 2009

Sammendrag av resultat

Fylkesmannen avdekket 2 avvik under kontrollen:

1. Miljørisikovurderingen innen avløp og vannmiljø er mangelfull.
2. Det mangler en risikokartlegging av tilknyttede industribedrifter

Det er gitt 2 merknader.

Innledning/Bakgrunn

Kontrollens formål var å følge opp krav gitt i utslippstillatelse for kommunalt avløpsvann av 18.2. 2009. I forkant av kontrollen har Fylkesmannen foretatt en utsjekking av om dokumentasjon som skulle vært utarbeidet er innlevert og kvaliteten på denne. Dokumentasjonskravene i tillatelsen er knyttet til miljørisikovurdering med klima, plan for

reduksjon av fremmedvann, plan for fornyelse av avløpsledninger og en risikokartlegging av virksomheter med påslipp til det kommunale avløpsnettet.

Kontrollrapporten beskriver avvik, merknader og andre kommentarer som ble gitt under kontrollen.

Definisjoner

Avvik: Defineres som mangel på oppfyllelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse, miljø- og sikkerhetslovgivningen. Dette innebærer for eksempel overtredelse av krav i forurensningsloven, forskrifter hjemlet i forurensningsloven eller krav og vilkår i utslippstillatelser eller dispensasjoner.

Merknader: Forhold tilsynsetatene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet, og som ikke omfattes av definisjonen for avvik. Dette kan f.eks. være mangler eller svake punkter ved virksomhetens utstyr, styresystemer eller arbeidsmåte.

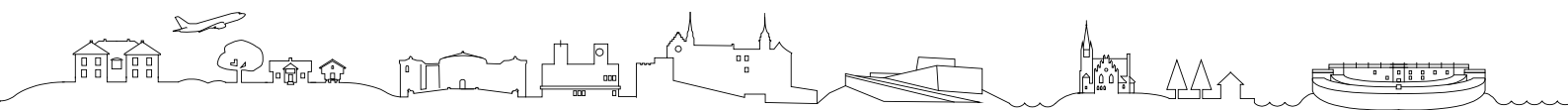
Dokumentunderlag og regelverk

- Utslippstillatelse av 18.2. 2009 for kommunalt avløpsvann for Bærum kommune.
- Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften), av 1. juni 2004, med senere endringer, kapittel 14.
- Forskrift om systematisk, helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften), av 6. desember 1996, med senere endringer.

Resultat fra kontrollen

Det ble gitt 2 avvik under kontrollen beskrevet på side 3-5.

Det er videre gitt 2 merknader som beskrevet på side 4-5.

Avvik 1: Miljørisikovurderingen innen avløp og vannmiljø er mangelfull.

Avvik fra: Utslippstillatelse for kommunalt avløpsvann jfr. pkt 4.1 og 4.2. Frist 1.9.2009.

Kommentarer:

Bærum kommune har store utfordringer knyttet til avløpssystemet ved at store utslipp fra overløp går til vassdrag og sjø i nedbørsituasjoner. Det skal i henhold til tillatelsen risikoklassifisere overløp og utarbeides handlingsplaner for overløp med uakseptabel risiko. Dette er ikke gjennomført. Fylkesmannen kan heller ikke se at det i årsrapporten for 2013 framkommer en prioritering av overløpene etter risikoklasse, jf punkt 5.2 i tillatelsen.

I tillegg til overløpene skal også risikoledninger vises. Spesielt konsekvenser av utslipp til sårbare vassdrag/bekk legges til grunn. Risikoledninger skal vises i en handlingsplan og effekter av tiltak skal dokumenteres.

Vi har etter revisjonen fått tilsendt en ROS analyse. En ROS analyse skal vise uakseptabel risiko med hensyn på hendelser som skal følges opp med handlingsplan som nevnt tidligere. ROS analysen kan utløse behov for modelleringer av avløpssoner og mer målinger av sammenhenger mellom nedbør og vannføring. Kunnskap om hvordan ledningsanlegg oppfører seg under ulike nedbørsituasjoner i utsatte områder blir viktig for å få til gode sammenhenger mellom mål og prioriteringer.

ROS-analysen kobles til hovedplanen og ny fornyelsesplan. Temakart som viser uakseptable overløp og risikoledninger bør fremgå i ny hovedplan.

Miljørisikovurderingen (ROS analysen) medfører behov for oppdatering av beredskapsplan.

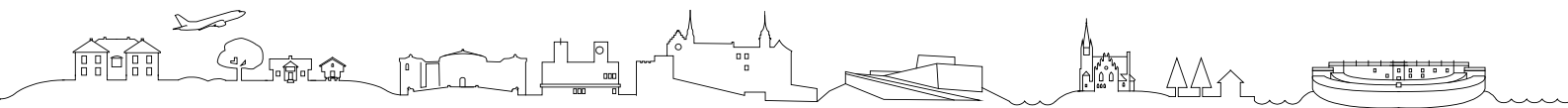
For øvrig viser vi til vårt brev av 22.12. 2010 om klimatilpasning på avløpssektoren og 11.4 2012 vedrørende råd om reduksjon av fremmedvann på avløpsnett.

Avvik 2: Virksomheter med påslipp til det kommunale avløpsnett er ikke kartlagt og risikovurdert.

Avvik fra: Utslippstillatelsen pkt. 10 påslipp til avløpsnett. Frist 31.12.2010.

Kommentarer:

Det mangler i dag en liste over kartlagte virksomheter som er risikoklassifisert med hensyn på påslipp til det kommunale avløpsnett. Det skal på grunnlag av risikoklassifiseringen vurderes hvordan prioriterte virksomheter skal følges opp. Herunder kommunens egne virksomheter for eksempel Isi avfallsdeponi og nedlagte fyllplasser.

Merknader:

Merknad 1: En plan for reduksjon av fremmedvann til avløpsnettet bør utarbeides.

Å redusere fremmedvann er et hovedsatsingsområde fremover i kommunen. Årsaker, strategier, tiltakstyper og prioriteringer innenfor prioriterte avløpssonene bør utarbeides.

Kommunen har mye gammelt ledningsnett med over halvparten lagt før 1980 (Kostra data). Kommunen har store deler av avløpssystemet som fellessystem med spillvann og nedbør som avlastes til vassdrag eller fjord ved store nedbørssituasjoner. Overløpene er hovedkilden til den betydelige forurensningen til vassdragene og overløpsutslippene vil øke hvis ikke tilstrekkelig mottiltak settes inn for å møte klimaendringer og befolkningsvekst. Samtidig som utslippene må vesentlig ned for å bedre vannkvaliteten i vassdrag og sjø. Kommunen har trappet opp satsingen på separering av fellessystemer de siste årene. Fylkesmannen mener dette er en forutsetning for å kunne følge opp arbeidet med vannforskriften og det må påregnes økt innsats her fremover.

Det foreligger en saneringsplan for 2004 som følger opp tidligere hovedplan, men det er ikke utarbeidet en tilsvarende oppgradert saneringsplan for hovedplanen for perioden 2012-2021.

Vi anbefaler at planarbeidet i kommunen styrkes og at ny hovedplan følges opp med et fornyelsesprogram/handlingsplan. Planene implementerer oppfølgingen av vannforskriften og vannområde Indre Oslofjord vest.

Merknad 2: Hovedplan for avløp og vannmiljø bør oppdateres.

Avløpsvirksomheten skal være kunnskapsbasert og planlegging, gjennomføring og drift må skje etter høy standard. Dette forutsetter jevnlig rullering av planer. Hovedplanen, som styringsplan, bør derfor rulleres vesentlig oftere enn det kommunen har gjort hittil, helst hvert 4 år.

Avløpsarbeidet bør være fremtidsrettet og vise tydelig hovedsatsingsområder i planperioden. Planen bør ha gode koblinger mellom vannmiljømål, funksjonsmål knyttet til avløpsanlegg og følge opp ROS-analysens risikopunkter. Også konkrete målsettinger knyttet til egen myndighetsutøvelse er en viktig del av planen hvor blant annet oppryddingsmål innenfor avløp i spredt bebyggelse må vises. Fylkesmannen vil nå få muligheter til å revidere kommunen innenfor sin myndighetsutøvelse.

Tema klima og klimatilpasning bør være et hovedtema i ny plan da dette påvirker utslipp, skaderisiko, utformingen av anlegg og kostnader.

Vannforskriften legger stor vekt på sammenhenger mellom vassdrag og tilhørende kystsoner. Dette setter økte krav på helhetlig vannressursforvaltning og resultatorientert oppfølging. Ny hovedplan bør vise tydeligere denne sammenhengene enn dagens plansystemer. Standarden på avløpshåndteringen legger til grunn gode helhetsvurderinger.

Fylkesmannens krav i utslippstillatelsen synliggjøres i hovedplanen. Årlige overløpsutslipp av urensset avløp er altfor store, 250-500 kg total fosfor de siste årene, og vil kreve økt omfang av nødvendig fornyelse av ledningsnett.

Det ble opplyst på møtet at kommunen har planer om å revidere hovedplanen om kort tid, ha mer jevnlig oppdateringer av hovedplanen og utvikle ny saneringsplan.

Andre forhold / kommentarer:

- Vi merket oss at kommunen har lagt stor vekt på gode drift- og vedlikeholdssystemer.
- Systematisk kildeoppringer av punktutslipp i soner ved Nadderudbekken videreføres.
- Det er innarbeidet viktige prinsipper om lokal overvannsdiskonering i kommunens arealbestemmelser. Det er behov for retningslinjer for hvordan disse planbestemmelsene innenfor lokal overvannsdiskonering skal følges opp i byggesaker.
- Fylkesmannens undersøkelse (høst 2014) av kommunenes tømning av sandfang viste at Bærum kommune fremstår forbildelig på dette området sammenlignet med andre Akershus kommuner.

